

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи
з дисципліни «Основи оподаткування»
для студентів спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Затверджено методичною
радою університету
протокол № від

Харків ХНАДУ 2021

Укладач: К.П. Болдовська

Кафедра обліку і оподаткування

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи оподаткування» є формування системи теоретичних знань з податків і податкових систем та набуття навичок практичного застосування отриманих знань студентами в сфері оподаткування у майбутній професії.

Предметом навчальної дисципліни виступають податки і збори з юридичних і фізичних осіб та їх взаємовідносини з бюджетом у відповідності до чинного податкового законодавства.

У результаті вивчення дисципліни «Основи оподаткування» студенти повинні знати:

- економічну природу податків і оподаткування, їх місце і роль у системі економічних важелів розвитку економіки, взаємозв'язок оподаткування з іншими аспектами економічної політики держав;
- принципи, функції і методологію оподаткування;
- елементи податків та їх класифікацію;
- методики обчислення і сплати, механізми стягнення окремих видів податків, визначення платників, об'єктів оподаткування і заходи податкового контролю;
- порядок обліку платників податків і зборів;
- організацію податкової служби та податкової роботи;
- теоретичні основи побудови податкових систем;
- основи податкової політики та її роль у системі державного регулювання соціально-економічних процесів.

За результатами вивчення дисципліни «Основи оподаткування» студенти повинні вміти:

- здійснювати обчислення різних видів податків і зборів, що справляються з юридичних і фізичних осіб; володіти методикою нарахування пені і штрафних санкцій при порушенні норм податкового законодавства;
- визначати платників, об'єкти оподаткування;
- складати податкову звітність, проводити перевірки податкової звітності платників податків;
- здійснювати аналіз практики застосування податкового законодавства, вносити пропозиції щодо його вдосконалення.

ЗМІСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи є важливим етапом у самостійному вивченні студентом цієї дисципліни. Таке завдання сприяє набуттю студентом теоретичних знань і практичних навичок із аналізу структури податкової системи, розрахунку сум податкових зобов'язань щодо загальнодержавних і місцевих податків і зборів. Студенти вивчають основи податкової системи і податкової політики, порядок сплати прямих і непрямих податків юридичними і фізичними особами, системи оподаткування.

Контрольна робота має продемонструвати опанування студентом матеріалу дисципліни; вміння самостійно осмислити і систематизувати навчальну інформацію; чітко, стисло і логічно викласти матеріал; провести розрахунки, продемонструвати розуміння економічного змісту обчислених показників та вміння їх аналізувати; обґрунтувати власну думку, зробити висновки.

Головна увага студента під час виконання контрольної роботи повинна бути сконцентрована на порядку обчислення, сплати і подання звітності щодо загальнодержавних і місцевих податків і зборів; засадах проведення податкової політики держави.

Виконання контрольної роботи з дисципліни «Основи оподаткування» передбачає підготовку відповідей на чотири теоретичних питання, підготовку експертної оцінки однієї проблемної ситуації та розв'язання задачі.

Розподіл завдань, що визначені для виконання студентами у контрольній роботі, за варіантами наведено у таблиці 1.

Перелік теоретичних питань можна використовувати при підготовці до заліку.

Контрольна робота повинна бути оформлена на комп'ютері, або письмово, на аркушах формату А4, відповідно до діючих стандартів, наприкінці наводиться список використаної літератури.

Таблиця 1 – Вибір варіанту контрольної роботи

Остання цифра номеру залікової книжки	Номер теоретичного питання	Номер варіанту проблемної ситуації (обирається 1 варіант з 7 запропонованих)
1	1, 11, 21, 31	1-7
2	2, 12, 22, 32	8-14
3	3, 13, 23, 33	15-21
4	4, 14, 24, 34	22-28
5	5, 15, 25, 35	29-35
6	6, 16, 26, 36	36-42
7	7, 17, 27, 37	43-49
8	8, 18, 28, 38	50-56
9	9, 19, 29, 39	57-63
0	10, 20, 30, 40	64-70

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Історія оподаткування та еволюція податків.
2. Податки в економічній теорії.
3. Концепції розвитку теорій податків.
4. Сутність та основні риси податків.
5. Функції податків.
6. Економічна сутність системи оподаткування.
7. Методологія оподаткування.
8. Податкова база та напрями її розвитку.
9. Вплив податків на фінансово-господарську діяльність підприємств.
10. Податкове законодавство в Україні.
11. Термінологія оподаткування.
12. Елементи податку як економічної категорії.
13. Загальна класифікація податків.
14. Прямі і непрямі податки.
15. Загальнодержавні податки і збори.
16. Місцеві податки і збори.
17. Класифікація податкових ставок та проблема їх оптимізації.

18. Теоретичні аспекти податкової оптимізації.
19. Перекладання податків.
20. Способи ухилення від сплати податків.
21. Податок на додану вартість.
22. Акцизний збір.
23. Мито.
24. Податок на прибуток підприємств.
25. Податок з доходів фізичних осіб.
26. Природно-ресурсні податки та платежі.
27. Спрощена система оподаткування.
28. Права, обов'язки та відповідальність платників податків.
29. Права та обов'язки податкових органів.
30. Облік платників податків.
31. Система адміністрування податків в Україні.
32. Принципи побудови системи оподаткування.
33. Склад і структура податкової системи.
34. Організаційне забезпечення функціонування податкової системи.
35. Розвиток податкової системи України.
36. Сутність, зміст, цілі, методи і принципи реалізації податкової політики держави.
37. Податкове навантаження.
38. Типи податкової політики держави.
39. Податковий механізм: поняття, функції, елементи.
40. Організація податкової служби та податкової роботи.

ПЕРЕЛІК ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК

1. Які тенденції щодо ухилення від податку на додану вартість простежуються в Україні?
2. Які структура та динаміка непрямих податків в Україні?
3. Роль податку на додану вартість у податковій системі України та інших держав.
4. Макроекономічний аналіз податку на додану вартість.

5. Система нормативних актів, якими регулюється справляння ПДВ у ЄС. Ступінь відповідності їм української законодавчо-нормативної бази.

6. Оцінка процесу адаптації законодавства України з питань універсального акцизного оподаткування до правової бази ЄС за такими критеріями: наявність програми адаптації, рівень виконання запланованих заходів.

7. Порівняння законодавчих актів, якими регламентується процес обкладання податком на додану вартість у ЄС та в Україні.

8. Недоліки правового регламентування ПДВ в Україні.

9. Вплив методів обчислення податку на додану вартість на його фіскальну ефективність.

10. Механізм адміністрування податку на додану вартість в Україні.

11. Закордонний досвід справляння податку на додану вартість.

12. Можливості застосування закордонного досвіду справляння універсальних акцизів в Україні.

13. Облік платників ПДВ та податкових надходжень як передумова ефективного податкового контролю.

14. Вплив податкового контролю на ефективність акцизного оподаткування в Україні.

15. Модель обліку сум податку на додану вартість в органах Державної податкової служби з метою запобігання його не законного відшкодування з бюджету.

16. Можливість застосування автоматизованих інформаційних систем Державної податкової служби для здійснення контролю за законністю відшкодування податку на додану вартість.

17. Напрями вдосконалення процедур податкового контролю за універсальним акцизним оподаткуванням в Україні.

18. Незаконне відшкодування податку на додану вартість: напрями розв'язання проблеми.

19. Бюджетна заборгованість із виплати відшкодування податку на додану вартість: шляхи подолання.

20. Облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) як інструмент політики держави у сфері відшкодування податку на додану вартість.

21. Вплив податкових векселів на ефективність функціонування податку на додану вартість.

22. Акцизний податок та регулювання споживчого попиту.

23. Макроекономічний аналіз акцизного податку.

24. Оцінка процесу адаптації законодавства України з питань специфічного акцизного оподаткування до правової бази ЄС за такими критеріями: наявність програми адаптації, рівень виконання запланованих заходів.

25. Порівняння законодавчих актів, якими регламентується процес оподаткування акцизним податком у ЄС та в Україні.

26. Недоліки нормативно-правового забезпечення справляння акцизного податку в Україні.

27. Методологічні підходи до визначення ставок акцизного податку.

28. Динаміка ставок акцизного податку на алкогольні напої в Україні.

29. Динаміка ставок акцизного податку на тютюнові вироби в Україні.

30. Динаміка ставок акцизного податку на нафтопродукти в Україні.

31. Динаміка ставок акцизного податку на інші товари в Україні.

32. Обґрунтування вибору підакцизних товарів.

33. Процедури й технології адміністрування акцизного податку в Україні.

34. Світова практика справляння акцизного податку.

35. Можливості застосування закордонного досвіду справляння акцизів в Україні.

36. Вплив податкових векселів на ефективність функціонування акцизного податку.

37. Генезис специфічного акцизного оподаткування в Україні та у світі.

38. Фіскальна спроможність акцизного податку в Україні.

39. Історичний аспект становлення та розвитку прибуткового оподаткування в Україні.

40. Фіскальне значення податку на прибуток підприємств в Україні та світі.

41. Фіскальний потенціал податку на прибуток підприємств в Україні та фактори, що на нього впливають.

42. Проблеми адміністрування податку на прибуток підприємств в Україні та шляхи їх вирішення.

43. Податок на прибуток підприємств: оптимізація адміністрування з урахуванням змін, передбачених податковим кодексом.

44. Оцінювання податкового навантаження платників податку на прибуток: підходи, методи й показники.

45. Податок на прибуток: реалії та перспективи для суб'єктів малого підприємництва в Україні.

46. Переваги й недоліки пільгового оподаткування в Україні. Втрати бюджету від надання податкових пільг із податку на прибуток.

47. Витоки проблеми ухилення від податку на прибуток підприємств в Україні.

48. Соціально-психологічні мотиви ухилення й уникання оподаткування платниками податків.

49. Запровадження механізму авансової сплати податку на прибуток підприємств: особливості, доцільність і наслідки.

50. Особливості становлення й розвитку прибуткового оподаткування громадян в Україні.

51. Переваги й недоліки податку на доходи фізичних осіб.

52. Фіскальне значення податку на доходи фізичних осіб у бюджетних надходженнях в Україні та світі.

53. Фіскальний потенціал податку на доходи фізичних осіб в Україні та фактори, що на нього впливають.

54. Проблеми адміністрування податку на доходи фізичних осіб в Україні та шляхи їх вирішення.

55. Оцінювання соціального значення податку на доходи фізичних осіб в Україні.

56. Податок на доходи фізичних осіб: оптимізація адміністрування з урахуванням змін, передбачених Податковим кодексом.

57. Податкова соціальна пільга з податку на доходи фізичних осіб та її вплив на податкове навантаження малозабезпечених верств населення.

58. Вплив податкової знижки на рівень ухилення від сплати податку на доходи фізичних осіб в Україні.

59. Витоки проблеми ухилення від податку на доходи фізичних осіб в Україні та напрями її вирішення.

60. Напрями виявлення тіньових доходів фізичних осіб в Україні та країнах ЄС.

61. Світова практика застосування фіскальних інструментів для стимулювання альтернативних джерел енергії.

62. Екологічні податки на продукти, що застосовуються в Україні.

63. Доцільність запровадження податку на викиди двоокису вуглецю в Україні.

64. Сутність і зміст вуглецевого протекціонізму, його доцільність.

65. Охарактеризуйте інструменти державного регулювання стану навколишнього середовища у світі.

66. Новації Податкового кодексу України в частині екологічного оподаткування, їх фіскальний і регулювальний вплив.

67. Роль податкових пільг щодо плати за землю для юридичних осіб.

68. Фіскальний потенціал орендної плати в Україні.

69. Розвиток системи оподаткування природних ресурсів в Україні.

70. Податкове навантаження на природні ресурси у світі.

ЗАДАЧА ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Необхідно вирішити ситуацію щодо обчислення суми ПДВ звітного періоду виходячи з таких даних. Підприємство «АВС» зареєстровано платником ПДВ і в поточному році сплачує ПДВ щомісячно. Підприємство здійснює операції за цінами на рівні звичайних, усі контрагенти підприємства є зареєстрованими платниками ПДВ (якщо інше не зазначено окремо). Інформація щодо операцій, які здійснило підприємство (без ПДВ), наведена у таблиці 2.

Таблиця 2 – Вихідні дані до задачі

№ з/п	Дата операції	Зміст господарської операції	Первинний документ	Сума, грн. (без ПДВ)
1	10.01	Отримано товари* господарського призначення від постачальника	Податкова накладна від 10.01	240000
	05.02	Здійснено оплату за товари		
2	15.01	Відвантажено продукцію власного виробництва	Податкова накладна від 15.01	400000
	03.02	Отримано на розрахунковий рахунок оплату за продукцію		
3	20.01	Отримано товари негосподарського призначення від постачальника	Податкова накладна від 20.01	20000
	22.01	Здійснено оплату за товари		
4	23.01	Здійснено передоплату за послуги з транспортування товарів господарського призначення	Акт виконаних робіт від 10.02	10000
5	25.01	Отримано та оприбутковано матеріали від фізичної особи-підприємця, що не зареєстрована платником ПДВ	Товарна накладна	180000

*Тут і далі вважаємо, що товари, роботи, послуги є оподатковуваними податком на додану вартість на загальних підставах, якщо інше не зазначено окремо.

Завдання:

1. Визначити суму ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету в січні.
2. Зазначити строки подачі декларації та строки розрахунків із бюджетом з ПДВ.
3. Заповнити журнал господарських операцій за зразком, наведеним у таблиці 3.
4. Усі розрахунки пояснити, посилаючись на чинне законодавство.
5. Заповнити фрагмент податкової декларації з ПДВ.

Таблиця 3 – Журнал господарських операцій

№ з/п	Короткий зміст господарської операції	Коментар відповідно до Податкового Кодексу України	Податкові зобов'язання (ПЗ)		Податковий кредит (ПК)	
			Оборот без ПДВ	Дата, сума	Оборот без ПДВ	Дата, сума
1	2	3	4	5	6	7

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі та нормативні документи

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
5. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість : Наказ Міністерства фінансів України № 21 від 28.01.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text>

Основна література

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т. Податкова система : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 416 с.
2. Баранова В. Г., Дубовик О. Ю., Хомутенко В. П. Податкова система: навч. посіб. Одеса: ВМВ, 2014. 344 с.
3. Бечко П. К., Захарчук О. А. Основи оподаткування : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : ЦУЛ, 2009. 168 с.
4. Варналій З. С., Романюк М. В. Податкова система : [підручник]. Київ : Знання України, 2019. 567 с.
5. Ватуля І. Д., Ватуля М. І., Рибалко Л. В. Податки, збори, платежі : навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ : ЦУЛ, 2010. 351 с.
6. Замасло О. Т., Приймак І. І., Грін О. В. Податкова система : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. 377 с.
7. Оподаткування в Україні : навч. посіб. / за ред. Н. І. Редіної. Київ : ЦУЛ, 2009. 544 с.
8. Податки в Україні: від теорії до практики : навч. курс, 1-е вид. (укр. версія) / Е. А. Воронская. Акцент ПП, 2018. 464 с.

9. Податкова система: навч. посібник / за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків : Діса плюс, 2019. 402 с.
10. Податкова система : навч. посіб. / за ред. Баранової В. Г. Одеса : ВМВ, 2014. 344 с.
11. Податкова система : навч. посіб. / за заг. ред. П. В. Мельника. Київ : Кондор. 2014. 698 с.
12. Податкова система : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. І. О. Лютого. Київ : ЦУЛ, 2009. 456 с.
13. Сідельникова Л. П. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навч. посіб. Київ: ТОВ «Кондор», 2013. 424 с.
14. Соколовська А. М. Основи теорії податків : навч. посіб. Київ : Кондор, 2010. 326 с.
15. Чечетова Н. Ф., Кизилова Л. О., Кизилів Г. І. Організація податкового контролю : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2012. 234 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної ради України : веб-сайт. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Податки та бухгалтерський облік. Інформаційно-аналітичний журнал : веб-сайт. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/>
3. Все про бухгалтерський облік. Всеукраїнська професійна газета : веб-сайт. URL: <http://vobu.ua/>
4. Ліга: Закон. Головний правовий портал країни : веб-сайт. URL: <http://www.ligazakon.ua/>
5. Бухгалтер 911 : портал для бухгалтера. Все про бухгалтерський облік, оподаткування і звітність : веб-сайт. URL: <http://buhgalter911.com/>

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до контрольної роботи
з дисципліни «Основи оподаткування»
для студентів спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Укладач БОЛДОВСЬКА Катерина Петрівна

Відповідальний за випуск

В.В. Маліков

В авторській редакції

Комп'ютерна верстка